

Bilag om internationalisering af erhvervsuddannelserne¹

I. Baggrund

Erhvervsuddannelserne er som helhed internationalt orienteret og er inddraget i forskellige samarbejdsaktiviteter med udenlandske partnere. Mange skoler har udpeget internationale koordinatore, som skal igangsætte og samordne skolens internationale aktiviteter, herunder bistå med at finde praktikpladser og etablere samarbejdsaftaler i udlandet, informere lokalt om mulighederne samt motivere elever og faglærere til internationale aktiviteter.

Internationaliseringen omfatter en bred vifte af forskellige aktiviteter i erhvervsuddannelserne:

- Elev- og lærerudvekslinger.
- Internationale samarbejdsprojekter og skolepartnerskaber.
- Praktik i udlandet.
- Udenlandske gæstelærerophold.
- Særligt tilrettelagte internationale moduler og undervisningsforløb.
- Virtuelle øvelsesfirmaer (SIMU - simuleret international handel).

En række erhvervsskoler er desuden involveret i forskellige former for systemeksport.

II. Programmer og ordninger

Udlandsophold for elever og lærere er den mest synlige internationale aktivitet på mange skoler. Det stærke fokus på mobilitet skyldes først og fremmest de forskellige programmer og ordninger, som er etableret for at understøtte mobilitetsaktiviteterne.

Mobiliteten blandt elever og lærere på erhvervsuddannelserne er dog beskeden og omfatter kun få tusinde elever, som hvert år tager et udlandsophold af 3-4 ugers varighed eller mere som en del af deres uddannelse - enten via programmer eller udenfor programmerne. I forhold til de langt over 100.000 unge, som er i gang med en erhvervsrettet ungdomsuddannelse, deltager under 1 pct. af samtlige elever og lærlinge i et udenlandsk uddannelsesforløb som et led i uddannelsen.

a. Leonardo-programmet

Leonardo er EU's program for erhvervsrettet uddannelse – både grunduddannelse og efter- og videreuddannelse. Leonardo-programmet retter sig mod institutioner, organisationer samt offentlige og private virksomheder.

¹ Arbejdsrapporten er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papirerne er sendt til Globaliseringsrådet som faktisk baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdsrapporterne.

Programmet giver tilskud til mobilitet for elever og lærere og til udviklingsprojekter i europæiske partnerskaber med fokus på udvikling af nye tværnationale uddannelsesforløb, metodeudvikling mv. Programmets overordnede formål er at styrke kvalitet og nyskabelse i de erhvervsrettede uddannelser og give dem en europæisk dimension. Programmet omfatter 31 lande, og støtter årligt udlandsophold for omkring 500 elever og lærere fra erhvervsskoleområdet - fordelt på 25 forskellige institutioner.

b. PIU-ordningen

I modsætning til Leonardo-programmet er PIU-ordningen en national foranstaltning, hvor Arbejdsgivernes Elev Refusion (AER) yder økonomisk tilskud til elever og virksomheder til dækning af udgifter i forbindelse med praktikophold i udlandet. Nogle elever vælger at gennemføre hele den praktiske uddannelse i udlandet, andre tager på kortere ophold, herunder udstationeringer fra deres danske praktikvirksomheder.

PIU-ordningen yder årligt tilskud til udlandsophold for mere end 1000 elever og er dermed den væsentligste ordning til fremme af mobilitet for eleverne i erhvervsuddannelserne. En tredjedel af de elever, som årligt tager på udlandspraktik, udsendes af danske virksomheder til en udenlandsk virksomhed.

Ordnningen retter sig mod hele erhvervsuddannelsesområdet, men i praksis foregår op mod 80 pct. af opholdene på uddannelserne på handels- og kontorområdet samt hotel- og restaurantuddannelserne. På de øvrige tekniske uddannelsesområder såvel som SOSU-uddannelserne og landbrugsuddannelserne er PIU-aktiviteten relativt begrænset. Det hænger delvist sammen med forskellige traditioner på uddannelserne og arbejdsopgavernes karakter, men også en forskellig prioritering af udlandspraktik på de involverede skoler.

c. Andre programmer og ordninger

- EU-programmet Comenius støtter international efteruddannelse af lærere samt etablering af europæiske skolepartnerskaber. I 2005 er omkring 20 erhvervsskoler involveret i Comenius skolepartnerskaber.
- Det nordiske samarbejdsprogram Nordplus Junior støtter på tilsvarende vis udvekslinger og andre samarbejdsaktiviteter mellem skoler i de nordiske lande.
- Under DK-USA-programmet findes tilskudsmuligheder for erhvervsuddannelserne til mobilitet og udviklingssamarbejde med USA.
- På landsbrugsuddannelserne vælger en del elever at tage ophold i USA, Canada eller Australien uden tilskud gennem programmer og ordninger.
- Erhvervsuddannelsernes internationale Innovationslegat (EIIIL) kan støtte hjemtagelse og formidling af ny viden, nye metoder og modeller, som kan løfte erhvervsuddannelserne i Danmark. Innovationslegatet retter sig mod erhvervsuddannelsessystemets "aktører". Der kan alene støttes aktiviteter, der hører under Lov om erhvervsuddannelser. Legatet er – efter ønske fra

undervisningsministeren - oprettet for midlerne fra den tyske Carl Bertelsmann Prisen, som de danske erhvervsuddannelser modtog i 1999.

III. Københavner-deklarationen

Københavner-deklarationen blev udarbejdet og underskrevet af 30 europæiske lande under det danske formandskab i 2002. Formålet med deklarationen var at etablere grundlaget for en mere langsigtet samarbejdsproces på europæisk plan om erhvervsrettet grund- og efteruddannelse. Deklarationen bygger på fire indsatsområder:

- Fremme af den europæiske dimension i uddannelserne
- Større gennemsigtighed i erhvervsuddannelsernes kvalifikationer
- Gensidig anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer
- Udvikling af kvalitetsmetoder og indikationer

Det overordnede formål for samarbejdet er at styrke mobilitet og adgang til livslang læring på europæisk plan. Samarbejdet skal i de kommende år gøre det nemmere at tage en del af sin uddannelse i et andet land og få anerkendt sin uddannelse på arbejdsmarkedet.

De konkrete resultater af samarbejdet omfatter bl.a. EUROPASS – den række redskaber til dokumentation af erhvervsuddannelseskvalifikationer, og ECVET - er forslag om europæiske principper for et europæisk meritssystem for erhvervsuddannelser. Det supplerer det allerede eksisterende Certificate supplement, som på engelsk, fransk og tysk er udarbejdet for alle grundlæggende erhvervsuddannelser og også kan udstedes på en række offentligt godkendte efteruddannelser.

I en status for arbejdet i 2004 blev det aftalt, at den nationale indsats skal forstærkes med fokus på bl.a. at implementere de europæiske redskaber, udvikle fleksible læringsmuligheder og videreudvikle erhvervsuddannelsessystemerne for at tilgodese kortuddannedes og andre gruppers uddannelsesbehov. Det blev endvidere aftalt, at der skal udvikles en sammenhængende ramme for kvalifikationer og kompetencer i ”European Qualification Framework”. Rammen omfatter både erhvervsuddannelser og videregående uddannelser.

For eventuelle faktuelle spørgsmål: Chefkonsulent Jan Reitz Jørgensen, Undervisningsministeriet, telefon 33 92 53 15